

Kraje prostřednictvím svých jednacích řádů nemohou omezovat právo občanů kraje vyjadřovat se k projednávaným věcem, které je jim přiznáno zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích [§ 12 odst. 2 písm. b)]. Občané kraje tak mohou na zasedání zastupitelstva vyjadřovat svá stanoviska, která souvisejí s projednávanou problematikou.

(Podle rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 5. 2007, čj. 15 Ca 196/2006-35)

Prejudikatura: srov. č. 965/2006 Sb. NSS.

Věc: Jiří K. proti Zastupitelstvu Ústeckého kraje o ochranu před nezákonným zásahem.

Dne 21. 6. 2006 na zasedání žalovaného nebylo žalobci umožněno vyjádřit své stanovisko k projednávané věci. Žalobce byl nadto upozorněn i jedním ze zastupitelů, aby se o slovo nehlásil, jelikož právo vyjadřovat svá stanoviska k projednávaným věcem nemá. Na následné povstání žalobce předsedající zareagoval sdělením, že žalobci slovo neudělí, protože mu nyní nesvědčí právo hovořit k projednávané věci. Žalobce se k projednávanému bodu programu mohl vyjádřit při zahájení zasedání, kdy se schvaloval program zasedání. Z výše uvedených důvodů žalobce podal ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem žalobu, ve které namítá, že žalovaný se dopouští nezákonného zásahu do jeho veřejných subjektivních práv, přičemž tento stav má trvalý charakter.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že podle § 12 odst. 2 písm. b) krajského zřízení platí, že občan kraje má právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem. Dle čl. 9 odst. 6 věty první Jednacího řádu Zastupitelstva Ústeckého kraje a výborů zastupitelstev a kraje (dále jen „jednací řád“) se občan kraje může vyjádřit k projednávaným věcem pouze v bodu programu Stanoviska občanů k návrhu programu a k ostatním projednávaným věcem. Z toho důvodu nebylo žalobci umožněno vyjádřit se k projednávaným věcem ještě v bodu 7. a 8. programu zasedání. Žaloba tak byla dle žalovaného podána bezdůvodně, jelikož se ve vztahu k žalobci nejednalo o nezákonný zásah.

V následně učiněné replice žalobce zejména konstatoval, že žalovaný chybně nadřazuje jednací řád nad krajské zřízení. Jeho výkladem je nastolen stav, kdy se občané kraje mohou vyjadřovat nebo zaujímat stanovisko k věcem, o kterých se bude jednat až následně. Žalobce má za to, že z § 12 odst. 2 písm. b) krajského zřízení jednoznačně vyplývá, že občané kraje mají právo vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva k projednávaným věcem, a nikoliv že mají právo vyjadřovat se k věcem, které se budou teprve projednávat.

Krajský soud v Ústí nad Labem žalovanému zakázal, aby bránil žalobci ve výkonu jeho práva; dále žalovanému přikázal, aby umožnil žalobci vyjadřovat na zasedání žalovaného v souladu s jednacím řádem svá stanoviska ke všem projednávaným bodům programu.

Z odůvodnění:

Danou problematiku obecně upravuje krajské zřízení. To v § 12 odst. 2 písm. b) občanům kraje starším 18 let dává právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem. Z takto formulované zákonné dikce

tedy vyplývá, že občan kraje má právo vyjadřovat se ke všem projednávaným věcem na zasedání zastupitelstva. Tento názor ostatně Krajský soud v Ústí nad Labem vyslovil již ve svém usnesení ze dne 29. 5. 2006, čj. 15 Ca 164/2005-41, v němž výslovně uvedl, že občan kraje má právo vyjadřovat se ke všem projednávaným věcem na zasedání zastupitelstva, a to včetně programu zasedání zastupitelstva. Krajský soud neshledal jediný důvod, proč by se měl od tohoto závěru v nyní projednávané věci odchýlit. Pro úplnost v tomto směru soud ještě poznamenává, že s výše vysloveným právním názorem krajského soudu se ztotožnil i Nejvyšší správní soud, jenž usnesení ze dne 29. 5. 2006 publikoval pod č. 965/2006 Sb. NSS.

Pokud žalovaný argumentoval tím, že § 12 odst. 2 písm. b) krajského zřízení hovoří o tom, že občan kraje může vyjadřovat na zasedání zastupitelstva svá stanoviska k projednávaným věcem pouze v souladu s jednacím řádem, přičemž jednací řád žalovaného neumožňuje žalobci vyjadřovat se k projednávaným věcem zasedání mimo určený bod programu „Stanoviska občanů k návrhu programu a k ostatním projednávaným věcem“, a proto postup žalovaného vůči žalobci není nezákonným zásahem, tak k tomu soud uvádí, že tuto argumentaci nelze považovat za správnou. Formulaci užitou v § 12 odst. 2 písm. b) krajského zřízení stanovující, že občané kraje vyjadřují svá stanoviska k projednávaným věcem v souladu s jednacím řádem dotyčného zastupitelstva, je třeba vykládat tak, že realizaci práva občanů vyjadřovat se k projednávaným věcem na zasedáních zastupitelstev mají upravovat v procedurálních detailech jednací řady jednotlivých zastupitelstev. Jestliže bylo zákonem, a to krajským zřízením, přiznáno občanům kraje právo vyjadřovat se k projednávaným věcem na zasedáních zastupitelstev, je vyloučené, aby jednotlivé kraje skrze své jednací řady posléze toto právo občanům kraje omezovaly. Krajům je ohledně realizace tohoto práva občanů kraje toliko umožněno jednotlivě si stanovit procedurální postup realizace předmětného práva občanů kraje, a to právě prostřednictvím svých jednacích řádů, ovšem tak, aby nedocházelo k omezení dotyčného práva občanů kraje, jehož rozsah je vymezen v § 12 odst. 2 písm. b) krajského zřízení.

V daném případě není mezi účastníky řízení sporu o tom, že žalovaný umožňuje občanům kraje na svých zasedáních vyjadřovat svá stanoviska k projednávaným věcem toliko v určeném bodu programu jednotlivého zasedání, a to v bodu „Stanoviska občanů k návrhu programu a k ostatním projednávaným věcem“, který je pravidelně zařazen do úvodní části zasedání. Tento skutkový stav ostatně vyplývá i z jednotlivých zápisů ze zasedání žalovaného, které si soud od žalovaného vyžádal a které se týkají doby rozhodné.

K tomuto skutkovému stavu je třeba poznamenat, že sice koresponduje s čl. 9 odst. 6 větou první jednacího řádu žalovaného, která stanovuje, že v určeném bodu programu „Stanoviska občanů k návrhu programu a k ostatním projednávaným věcem“ může k projednávaným věcem vyjádřit své ústní stanovisko občan kraje a jiná fyzická osoba, které zákon přiznává postavení občana kraje, ovšem zásadní pro souzenou věc je fakt, že samo ustanovení čl. 9 odst. 6 věta první koliduje se zákonnou úpravou obsaženou v § 12 odst. 2 písm. b) krajského zřízení. Pokud krajské zřízení stanovuje, že občané kraje mají právo vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva k projednávaným věcem, v praxi to znamená, že občané kraje mohou svá stanoviska vyjadřovat průběžně ke všem jednotlivým věcem, které jsou projednávány na zasedání zastupitelstva, a nikoliv pouze v určeném bodu programu. Jestliže by se totiž občané kraje mohli vyjadřovat pouze v určeném bodu programu, navíc zařazeného do úvodu zasedání zastupitelstva, bylo by jím takto znemožněno posléze se aktuálně vyjádřit k později projednávaným věcem. To jistě zákonodárce z podstaty věci a vzhledem k užití dikci § 12 odst. 2 písm. b) krajského zřízení, a to vyjadřovat se k projednávaným věcem, nezamýšlel.

Soud proto uzavírá, že žalovaný pochybil, jestliže při svém zasedání konaném dne 21. 6. 2006 neumožnil žalobci vyjádřit se k projednávaným věcem pod bodem 7. a 8. programu zasedání s tím, že žalobci sdělil, že své právo vyjádřit se k projednávaným věcem mohl uplatnit v určeném bodu programu zasedání, který byl zařazen v úvodu zasedání zastupitelstva. Žalovaným zaujatá praxe ohledně práva občanů kraje vyjadřovat se k projednávaným věcem na zasedáních zastupitelstva, která trvá až ke dni, kdy soud o žalobě rozhodoval, zasáhla do práva žalobce jakožto občana kraje zakotveného v § 12 odst. 2 písm. b) krajského zřízení, přičemž tento zásah je zásahem nezákonným.

V této souvislosti je ale zároveň třeba směrem k žalobci zdůraznit, že pokud občan kraje své právo vyjádřit se k projednávaným věcem uplatní v průběhu zasedání zastupitelstva, tak musí respektovat rámec svých práv daných mu krajským zřízením a jednacím řádem dotyčného zastupitelstva. Z § 12 odst. 2 písm. b) krajského zřízení výslovně přitom vyplývá, že občanům kraje svědčí právo toliko vyjadřovat se k právě projednávaným věcem, přičemž i jednacím řádem žalovaného, který byl vydán s odkazem na § 44 krajského zřízení a jímž je v podrobnostech upravena příprava, organizace a vlastní průběh zasedání zastupitelstva žalovaného, přiznává jednotlivým řečníkům striktně vymezený časový prostor pro svá vyjádření, jedině pokud hovoří k projednávané věci, jak vyplývá z jeho čl. 9 odst. 8. Vyjadřovat se k právě projednávanému tématu znamená, že stanovisko musí mít nějakou věcnou souvztažnost k aktuálně projednávanému bodu programu zasedání. Jestliže řečník nebude hovořit na zasedání dotyčného zastupitelstva k právě projednávané věci nebo překročí stanovenou dobu pro své vystoupení, vystavuje se riziku, že mu předsedající zasedání po marném upozornění na tuto skutečnost zcela legitimně odejme slovo postupem podle § 9 odst. 8 jednacímho řádu žalovaného, popř. provede razantnější opatření v intencích čl. 8 odst. 9 jednacímho řádu žalovaného.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti soud žalobu shledal důvodnou, a proto žalovanému zakázal, aby žalobci bránil ve výkonu jeho práva zakotveného v § 12 odst. 2 písm. b) krajského zřízení, a současně mu přikázal, aby umožňoval žalobci vyjadřovat na zasedání žalovaného v souladu s jednacím řádem svá stanoviska ke všem projednávaným bodům programu.